

DIMITRIJE POPOVIĆ

Mene i Atača povezuje dominantan interes za slikanje ženskog tijela

SANDRA ŠIMUNOVIĆ/PIXSELL

Renomirani likovni umjetnik, slikar i grafičar Dimitrije Popović ovih dana privlači veliku pozornost javnosti dvjema iznimnim izložbama. U Galeriji Matice hrvatske u Zagrebu postavljena je izložba portreta "Atač & Dimitrije, Ja tebe, a ti mene (i još nekoliko slika)", koja je rezultat suradnje s umjetnikom Zlatkom Kauzlarićem Atačem, a ideja za nju potekla je od poznatog hrvatskog autora Mire Gavran. S druge strane, u Galeriji Kranjčar ovog mjeseca publika je mogla uživati u jednogodišnjem događaju "Noć Kafkinog Preobražaja", koji spaja likovne umjetnosti i izvedbene forme, odražavajući umjetnikovu dugogodišnju fascinaciju Kafkinim univerzumom i njegovu sposobnost da reinterpretira književne klasike u suvremenom kontekstu.

Kako ste došli na ideju da prebacite "Preobražaj" u performans i što vas je motiviralo da taj književni klasik interpretirate na tako specifičan način?
 Jednogodišnji događaj koji sam nazvao "Noć Kafkinog Preobražaja" bio je na neki način sublimacija onoga iskustva likovnog i literarnog koje je u meni dugi niz godina izazivao fenomen Kafka. Tu bizarnu pripovijetku u kojoj se glavni lik Gregor Samsa jednog jutra probudio pretvoren u insektu prvi put sam pročitao u gimnazijskim danima. Ostavila je na mene toliko snažan dojam da sam napravio jedan crtež nazvavši ga ne po imenu glavnog junaka, nego po imenu pisca "Kafka". Bio sam fasciniran Kafkinom logikom iracionalnog. Preobraženi Samsa i dalje misli i osjeća kao ljudsko biće, kao pažljiv sin, brižan brat i revnosta zaposlenik. Davne 2009. godine napravio sam ciklus radova inspiriran Kafkinim likom. Bio je to niz nadrealističko-simboličkih portreta. Također sam zaintrigiran ovim Kafkinim djelom napisao pripovijetku "Proces Kafkinog Preobražaja". Naime, pisac na samom početku govori o preobraženom Gregoru Samsi, ali ništa ne kaže kako se te kobne noći odvijao proces metamorfoze. Tijekom te preobrazbe siže je moje pripovijetke. Potreba da ovakvu temu izrazim performansom nametnula se po sebi. Želio sam da se ono što se u slikama projiciralo kao imaginarno u mediju performansa "postvari", konkretizira i na simboličan način izrazi tu mučnu alegoriju o otuđenju, dehumanizaciji i ništavilu.

Možete li nam detaljnije obja-

razgovarala
Doris Kezić

sniti kako ste pristupili stvaranju velikog portreta Kafke te kako su pastel i akril pomogli u izražavanju njegove osobnosti i narativa?

Slika s performansom čini organsku cjelinu imaginarnog sižea. Na slici je Kafkin lik rađen po fotografiji jednog od piščevih portreta. Blijedopločasto bolesnog tena s pogledom koji se istovremeno doima kao odsutan i prodoran, Kafkino je tijelo prikazano u metamorfozi. Od ramena na niže pretvoreno je u nožice velikog kukca koje se savijaju i kreću u bestjelesnom prostoru iznad otvorene knjige praznih stranica na kojima su umjesto paginacije nalaze Kafkini inicijali. Sredinu kompozicije presijeca tanka žica na kojoj visi crna žarulja. Mrak osvjetljava bjelinu neispisanih stranica knjige. To je vizualna metafora koja upućuje na piščevu misao o spoznaji čovjeka kao tragičnog bića, žrtve vlastite egzistencije, koji preobražen i izopćen od najbližih osvještava sebe temeljnim pitanjem tko je, odakle je i kakav je smisao njegova postojanja. Među mnogim piščevim aforizmima ima jedan koji bi korespondirao sa značenjem naslikanog portreta. "Ovaj svijet je nepodnošljiv, drugi je nedostižan". Kafka živi u tom mučnom egzistencijalnom procjepu, nemoćan da se realizira u otuđenom svijetu. U labirintu besmislene birokracije i zakona, nezavršenih procesa kojima je podčinjen i čija je žrtva.

Što za vas znači kombinacija likovnih umjetnosti i performansa, i kako ste u tom kontekstu vidjeli ulogu art modela Josipa Joška Tešije u povezivanju vizualnih i izvedbenih aspekata vašeg djela?

Performans kao način izražavanja koristim kada želim određenu temu na slici ili siže neke knjige "produžiti" u živi oblik koji će vizualno izraziti na drukčiji način suštinu problema kojim se bavim. Za razliku od umjetnika performera koji su akteri svojih performansa, za svoje koncepte neposredne

izvedbe neke teme odabirem suradnike za koje smatram da bi mogli najbolje utjeloviti moju zamisao. S art modelom Josipom Joškom Tešijom već sam surađivao za performanse na promociji moje knjige poezije "Orfejeva sjenka" i ciklusa slika "Mit mode". Joško je bio idealan da utjelovi lik Gregora Samse. Sa zadovoljstvom je prihvatio moj poziv. Objasnio sam što bih želio i kako da izrazi preobrazbu prekriven plahtom na kojoj sam naslikao velikog kukca i kako se osloboditi tog pokrivača pokretima tijela simbolično sugerirajući potresan prizor preobrazbe. Kao vrhunski profesionalac Joško je uvijek bavio do savršenstva koreografiju uz bitne savjete Leonarda Jakovine. Bio je odjeven u crni kaput kreatorice Nade Došen. Po reakcijama mnogobrojne publike u Galeriji Kranjčar bilo je vidljivo da je Joško izvrsno izveo performans.

Što vam znači suradnja sa Zlatkom Kauzlarićem Atačem i kako ste doživjeli izložbu u kojoj su predstavljeni portreti vas dvojice – naslikani iz perspektive onog drugoga? Kako biste opisali dinamiku između vas u tom procesu?

Ideju da napravimo portrete jedan drugome dao je Miro Gavran, kad smo se nas trojica sreli u pauzi jedne predstave u HNK. Portret je zanimljiva disciplina. Koliko prikazuje lik portretiranog, toliko govori o onome koji radi portret. U tom smislu izložba u Galeriji Matice hrvatske pokazuje finu usuglašenost različitosti. Atačev način izražavanja drukčiji je od mogega. Karakterizira ga vibrantan potez i uvjerljiva ekspresija, dok je moj izraz stroži u formi s nadrealističkim akcentima. Ono što nas povezuje također u različitosti jest dominantan interes za slikanje ženskog tijela, odnosno ženskog lika, što se može lijepo komparirati na izložbi. Atačev rad jako cijenim.

Veliki odaziv publike na "Noć Kafkinog Preobražaja" pokazuje da vaše umjetničko stvaralaštvo snažno rezonira s ljudima. Što biste voljeli da publika ponese sa sobom nakon što doživi vaše radove i koji je najvažniji dojam koji želite ostaviti svojom umjetnošću?

Drago mi je da moje izložbe privlače pažnju publike. Smisao umjetničkog stvaranja jest da bude predan drugima. Jednom je jedna gospoda na Facebooku komentirala neku moju objavljenu sliku napisavši: "Vaše slike su lijepo, ali me strasne". Vjerojatno je nesvjesno izrekla suštinu stvari. Umjetničko djelo jest lijepo po sebi, ali mora imati nešto što budi misao kod promatrača, a to je u pravilu kad su u pitanju takozvane mračne teme. Umjetnost ne smije biti dekor životu, nego njegov beskompromisni tumač. Kako je govorio Umberto Eco, umjetničko djelo je otvorena forma, što znači da ga svatko tumači na način i na razini koliko može prodrijeti osjećajem i mislima u njegove simboličke slojeve. Dozvolite da ovaj kratki razgovor završimo jednim Kafkinim aforizmom: "Cilj našeg puta je pronaći pravi put do našeg cilja." Taj je cilj u nama, a put do njega je zamršen i pun prepreka. Jedan od pouzdanih načina da se proba doprijeti do tog cilja jest upravo umjetnost.